

Artskyddsutredningens betänkande SOU 2021:51 Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar

(Ert diarienummer M2021/01219)

Jordbruksverket har beretts möjlighet att yttra sig över artskyddsutredningens betänkande ”Skydd av arter– vårt gemensamma ansvar”, SOU 2021: 51. Jordbruksverket har främst gått igenom och kommenterat de delar av utredningen som specifikt kan antas beröra lantbruksföretag och Jordbruksverkets ansvarsområde. Vi tar därför inte ställning till alla förslag som presenteras i utredningen. I redovisningen nedan lämnas, efter en inledande sammanfattning av Jordbruksverkets kommentarer, kommentarer kapitelvis.

Sammanfattning

När det gäller den del i betänkandet som handlar om artskydd och fridlysning har Jordbruksverket främst kommenterat de delar i utredningen som specifikt kan antas beröra lantbruksföretag och Jordbruksverkets ansvarsområde. När det gäller den del i utredningen som handlar om artskyddsbrott har vi främst kommenterat förslag som berör vårt ansvarsområde. Vi tar därför inte ställning till förslag som presenteras i utredningen som ligger utanför Jordbruksverkets ansvarsområde.

Delarna om artskydd och fridlysning har ett stort fokus på skogen och skogsbruket och Jordbruksverket saknar i utredningen en mer djuplodande behandling av artskyddets tillämpning inom jordbruket. Vi förstår att detta beror på tidsbrist, men tycker ändå att det är olyckligt. Detsamma gäller lämnat förslag avseende ersättningsmodell vid nekad dispens, som i stora drag bygger på inskränkningar i skogsbruket och som vi bedömer inte går att tillämpa rakt av inom jordbruket.

Jordbruksverket tillstyrker följande förslag:

- Kapitel 10: förslagen 10.4-10.8
- Kapitel 11: förslagen 11.8.1-11.8.7
- Kapitel 12: förslagen 12.6.5-12.6.8, 12.9.2, 12.14 och 12.17(delvis)
- Kapitel 13: förslag 13.8
- Kapitel 14: förslag 14.7. 14.7.1, 14.9, 14.11, 14.12, 14.14.5 14.15-14.17, 14.19, 14.20, 14.20.6, 14.21-14.29, 14.31, 14.33, 14.36

Jordbruksverket är tveksam till följande förslag:

- Kapitel 11: förslag 11.10
- Kapitel 12: förslag 12.14.3

Jordbruksverket avstyrker följande förslag:

- Kapitel 14: förslag: 14.34 och 14.35

Jordbruksverket bedömer att inför ett eventuellt införande av utredningens förslag behöver en detaljerad genomgång göras av tillkommande resursbehov.

Kapitel 10 Kunskapskrav och utredningsansvar

Jordbruksverket tillstyrker följande förslag:

- 10.4 Nationell bristanalys
- 10.5 Information om fridlysta arter
- 10.6 Råd och riktlinjer
- 10.7 Sammanställa positiva och negativa åtgärder
- 10.8 Tydlig information om olika skyddsformer och begrepp

Jordbruksverket instämmer i utredningens bedömningar. För ett effektivt artskyddsarbete och för att underlätta för markägare, verksamhetsutövare och förvaltare som ska genomföra åtgärder behöver kunskapen om arters tillstånd och förekomst förbättras och resultaten tillgängliggöras på ett lättillgängligt sätt.

I dag är det dock sällan brist på information som är problemet för lantbruksföretag som ska genomföra en åtgärd. Det är snarare brist på möjligheter att sälla ut den information som är väsentlig för den enskilde och som kan påverka dess handlingsutrymme. För den enskilde är det därför viktigt att myndigheter har möjlighet att endast förmedla det som rör hen. För att möjliggöra detta föreslår vi att det projekt som Länsstyrelsen i Jönköping drev 2014-2016 om fastighetsspecifik information vidareutvecklas och driftsätts¹. På så sätt kan information om kända förekomster av skyddade arter och naturområden, liksom grad av skydd och vad det innebär, lättare spridas till dem det berör.

Kapitel 11 Förslag på nytt 8 kap. miljöbalken

Jordbruksverket tillstyrker förslag 11.8 Livsmiljöunderlag.

Jordbruksverket är tveksam till förslag 11.10 Viss påverkan på fridlysta arter ändrar naturmiljön väsentligt

---

¹ Länsstyrelsen i Jönköping, 2016. Samlad fastighetsspecifik information, slutrapport fas 2. Rapport 2016:16.

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.728c0e316219da8135c8a5e/1526067910801/2016-16%20Samlad%20fastighetsspecifik%20information%20-%20Framtagande%20av%20prototyp.pdf>

Motiven för vårt ställningstagande redovisas i avsnitt nedan.

11.8.1-11.8.6 Livsmiljöunderlag

Jordbruksverket tillstyrker förslagen.

Förslag om att länsstyrelserna ska ta fram livsmiljöunderlag bygger på en välgrundad motivering där planering och landskapsbaserad ansats är två viktiga aspekter. Vi bedömer att förutsägbarheten för verksamhetsutövare och markägare förbättras med förslaget. Andra positiva saker är att artskyddet lyfts fram på ett tydligt sätt och naturvårdsdirektiven får en framträdande plats i samhällsplaneringen.

Jordbruksverket anser också att det är positivt att underlag och kunskap om landskap, livsmiljöer, arter och olika typer av verksamheter samlas på ett och samma ställe vilket gör det lättare för markägare och verksamhetsutövare att komma åt relevant information.

Livsmiljöunderlagen kan också bli en källa till kunskap för hela samhället och inte enbart för markägare, verksamhetsutövare och myndigheter. Därmed kan de tjäna som underlag för annan verksamhet som lokalt företagande, friluftsliv och rekreation. Livsmiljöunderlagen tar också ett bredare landskapsperspektiv på artskyddet genom att de omfattar ett större område än vad den kommunala översiktsplaneringen av den fysiska miljön gör.

Ett väl fungerande samarbete mellan närliggande län behövs dock för att livsmiljöunderlagen ska fungera på en skala som är relevant för arter med stora utbredningsområden och som är beroende av olika livsmiljöer under olika delar av året. För att klara det måste regionala samarbeten initieras så att regionala stuprör undviks när livsmiljöunderlagen tas fram.

Med detta sagt så ser vi även risker med förslaget som det är utformat i utredningen och som därmed behöver beaktas i kommande arbete med livsmiljöunderlag:

- Framtagande av underlagen blir sannolikt en stor, komplex och kostnadskrävande uppgift som riskerar att öka den administrativa belastningen för framför allt länsstyrelserna. Även om en hel del underlag redan finns tillgängliga kommer arbetet med att sammanställa och regelbundet uppdatera dem att ta tid. Att tillräckligt med resurser tillförs länsstyrelsen och andra relevanta myndigheter för ett sådant arbete måste därför säkerställas. Tillgodoses inte det, och arbetet med livsmiljöunderlagen därmed hämmas, riskerar underlagen att i slutändan inte ge det mervärde som avsetts.
- Det blir en utmaning att planera och styra natur och markanvändning som är under ständig utveckling och förändring samtidigt som myndigheterna måste ta hänsyn till fastighetsägares befintliga och planerade verksamhet.
- Landskapen är olika noggrant inventerade och kunskapen om var värdefulla områden finns skiljer sig sannolikt mellan och inom länen. Det kan leda till ökad osäkerhet vid utpekande av värdefulla områden, men

även att beviljande av verksamheter kan skilja mellan olika län beroende på skillnader i kunskap om var värdefulla områden finns. En basinventering av länen kan därför behövas för att säkerställa att de befinner sig på någorlunda lika kunskapsnivå.

- Det kan vara svårt för enskilda lantbruksföretag eller verksamhetsutövare att ta till sig och sälla ut information som är relevant på det egna företaget. Livsmiljöunderlaget är bara ett av många program och planer som finns för landskapet och berör fastighetsägare. Det är därför angeläget att den kunskapsinhämtning som verksamhetsutövare förväntas genomföra underlättas så mycket som möjligt så att den inte leder till ännu större administrativa bördor för företagen.
- För att underlätta för verksamhetsutövare måste det bli tydligt vad i livsmiljöunderlagen som är lagstiftning och vad som är rådgivning. Ett ledord i livsmiljöunderlagen måste vara att det ska vara tidsmässigt och kunskapsmässigt rimligt för den enskilde att ta till sig information för att kunna göra rätt.

11.8.7 Uppföljning av livsmiljöunderlag

Jordbruksverket tillstyrker utredningens förslag.

Regelbunden uppföljning av livsmiljöunderlagen är nödvändig för att de ska vara aktuella och för att de ska bli accepterade som tillförlitliga kunskapsunderlag. Såväl riktad och regelbunden artinventering av sällsynta arter likväl som pågående stickprovsbaserad miljöövervakning är viktiga underlag i ett sådant arbete.

Flera miljöövervakningsprogram har i dagsläget inte den regionala upplösning som krävs för en länsvis uppföljning av livsmiljöunderlag. De kan till exempel inte bryta ner utvecklingen för fåglar och fjärilar på länsnivå, medan andra artgrupper, som flera ordningar av insekter, saknar nationella miljöövervakningsprogram. Vidare bygger miljöövervakningen på stickprovsmetodik och mer än fem års data kan behövas för att statistiskt säkerställa förändringar. Jordbruksverket anser därför att både en riktad och regelbunden artinventering och den svenska miljöövervakningen behöver förstärkas, om de ska kunna användas i det här sammanhanget.

11.10 Viss påverkan på fridlysta arter ändrar naturmiljön väsentligt

Jordbruksverket har svårt att ta ställning till förslaget eftersom det är oklart hur det ska tillämpas i pågående markanvändning i jordbruket. Om förslaget verkställs behöver det därför tydliggöras hur det ska tillämpas i jordbruket.

Förslaget innebär att en samrådsanmälan ska göras i de fall en åtgärd eller verksamhet kan innebära påverkan på fridlysta arter, men där åtgärden inte är förbjuden enligt artskyddsförordningen. Jordbruksverket instämmer i utredningens avsikt med förslaget men är osäker på hur förslaget kommer att tillämpas inom jordbruket. Kan till exempel etablerade brukningsmetoder som vallskörd kräva

samrådsanmälan i områden med skyddade och fridlysta arter? En sådan tolkning av förslaget kan medföra ett stort merarbete för såväl lantbrukare som länsstyrelser och i vissa områden kan det omöjliggöra en vallodling med tidig vallskörd. Om förslaget införs behöver det tydliggöras hur det ska tillämpas i jordbruket med avseende på till exempel vallskörd, för att det ska bli tydligt för såväl lantbrukare som för länsstyrelserna.

Kapitel 12 Förslag om fridlysningsregler

Jordbruksverket tillstyrker utredningens bedömning att fridlysningsreglerna ska flyttas till 8 kap. miljöbalken. Förutom andra skäl som anges i utredningen menar vi att det även ger en ökad stabilitet och förutsägbarhet i lagstiftningen då ändringar endast kan genomföras av riksdagen.

12.6.5 Förbud att inneha fågelägg

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Jordbruksverket anser att förslaget är rimligt och proportionerligt ur nyttan ett förbud skulle innebära för det faktiska artskyddet, ur lagföringsperspektiv, samt att konsekvenserna, om än omfattande för den enskilde äggsamlingsinnehavaren, enbart berör ett fåtal personer.

12.6.6 Befintliga äggsamlingar kan överlämnas.

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Jordbruksverket tillstyrker förslaget men noterar dock att det inte framgår av förslaget hur pass resurskrävande eller omfattande Jordbruksverkets insats kan komma att vara i detta.

12.6.7 Undantag för innehav av vissa ägg

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Jordbruksverket har tidigare lämnat synpunkter om att även ”enstaka rötägg” ska omfattas av förbudet. Dock, så tror vi att som förslaget är utformat och motiverat i utredningen är utrymmet för missbruk är tillfredställande lågt.

12.9.2 Bemyndigande att anta generella föreskrifter för vissa verksamheter

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Förslaget skapar möjligheter för regeringen att agera mot nya eller förändrade verksamheter som medför hot mot artskyddet. Myndigheterna är sannolikt bland de som tidigast ser behov av generella föreskrifter och att ge myndigheter i uppdrag

att föreslå områden där generella föreskrifter behövs kan stärka artskyddet. Uppdraget bör inte utformas som ett engångsuppdrag. Istället bör myndigheterna få ett sådant uppdrag med viss regelbundenhet eftersom nya behov kan uppstå framöver i samband med exempelvis teknikutveckling eller nya domar som gör det tydligt hur artskyddet ska tillämpas i enskilda åtgärder eller verksamheter.

12.14 Översyn av nationellt fridlysta arter enligt nya kriterier

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Jordbruksverket instämmer i att det finns behov av en översyn av nationellt fridlysta arter. I dag är endast ett fåtal arter nationellt fridlysta och en översyn behövs för att utreda vilka behov som finns för att utöka listan med arter vars överlevnad inte är långsiktigt säkrad. Det är heller inte rimligt att samhället satsar stora belopp på naturvårdsinsatser för att gynna hotade arter och deras livsmiljöer samtidigt som det är tillåtet att samla in och döda vuxna individer av samma arter för att ha dem i sina samlingar. Fridlysning gör det brottsligt att döda dessa arter (till exempel fjärilar) och kan därmed ha en hämmande effekt på insamling av arterna.

12.14.3 Skydd för livsmiljöer för vissa arter fridlysta enligt nationella bestämmelser

Jordbruksverket avstyrker inte förslaget men är tveksamt till det så som förslaget är formulerat i utredningens betänkande.

Det är logiskt att inte bara de fridlysta arterna skyddas utan att även deras livsmiljöer blir skyddade, men vi ser vissa generella problem med förslaget som det är utformat i betänkandet. Vi bedömer också att de negativa konsekvenserna för jordbruket i vissa fall kan bli stora.

Skyddet av livsmiljöer kan bli rättsosäkert för enskilda fastighetsägare utifrån följande aspekter:

- Det kan vara svårt att veta vilka fridlysta arter man har på sin fastighet och därmed vilka områden som omfattas av skydd
- Det kan vara svårt att veta var gränserna för en arts livsmiljö går och därmed hur stort område som ingår i skyddet
- Det kan vara svårt att veta vad skyddet innebär i praktiken, dvs. vad som är tillåtna åtgärder eftersom dessa varierar mellan olika arter
- För arter som förflyttar sig i landskapet kan skyddet av livsmiljö variera mellan åren, vilket skapar ytterligare osäkerhet

Flera fridlysta arter är relativt vanliga, till exempel vanlig groda, skogsödla och snok. Ett lagstadgat skydd för dessa djurs livsmiljöer kan medföra att stora delar av landskapet omfattas av skydd trots att det inte uppenbart för enskilda verksamhetsutövare. Om skyddet även ska gälla livsmiljöer som är potentiellt

lämpliga för fridlysta arter, utan att de har observerats i området, blir skyddet orimligt stort.

Vi bedömer även att utredningens förslag riskerar att komma i konflikt med pågående markanvändning inom jordbruket. Detta gäller till exempel jordbrukets behov av att underhålla diken för att åkrarna ska vara lämpliga att bruka. Underhåll av diken är också en skyldighet för de som äger ett dike. Underhåll kan dock påverka fridlysta arters livsmiljöer negativt. I dagsläget är sådana eventuella konflikter möjliga att hantera i de relativt begränsade områden där direktivarter, som tjockskalig målarmussla, förekommer. Om även nationellt fridlysta arters livsmiljöer ska omfattas av skydd, vilket föreslås i utredningen, kommer det att medföra betydligt större påverkan på jordbruket, då vissa av arterna är vanligt förekommande och deras livsmiljöer kan påträffas i stora delar av odlingslandskapet. Markavvattning kan därmed försvåras eller till och med omöjliggöras i delar av landet. För fridlysta arter som är mer stationära och sällsynta är ett skydd av deras livsmiljöer troligen nödvändigt.

Utredningen nämner att det kan vara förändringar av livsmiljön, till exempel brist på hävd, som orsakar arternas utdöende. Jordbruksverket anser att ett skydd av livsmiljöer inte bör inkludera ett krav på en viss skötsel för att dess funktion ska upprätthållas. Ett lagkrav som innebär lämplig skötsel för att upprätthålla livsmiljöer kan i förlängningen innebära att det blir förbjudet för den enskilde att avveckla sitt jordbruk. Skyddet bör istället, precis som det generella biotopskyddet, innebära att livsmiljöer för fridlysta arter inte aktivt får förstöras.

Utredningens förslag på lagkrav på skötsel för att upprätthålla en livsmiljö kan komma i konflikt med möjligheten att betala miljöersättningar inom den gemensamma jordbrukspolitikerna för skötsel av betesmarker och slåtterängar. I 1 kap. 7 § förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder anges att Stöd får inte lämnas för åtgärder som staten, regioner eller kommuner ska ansvara för enligt lag eller annan författning.

12.17 Utred artskyddets tillämpning i jordbruket och havs- och vattenmiljöer

Jordbruksverket tillstyrker förslaget att frågan om hur artskyddet och skyddet av arters livsmiljöer ska tillämpas i odlingslandskap och jordbruk ska utredas vidare, men föreslår att uppdraget läggs på en särskild utredare och inte på Jordbruksverket.

Jordbruksverket bedömer att utredningsuppdraget är omfattande och inkluderar sakkunskap om såväl jordbruk och EU:s jordbrukspolitik som artskyddsförordningen med tillhörande direktiv. Artskyddet gäller i hela landskapet och alla sektorer som verkar i landskapet, varför vi anser att det inte är lämpligt att en sektorsmyndighet utreder hur tillämpningen ska ske i den egna sektorn.

En utredning om hur artskyddet ska tillämpas i jordbruket inkluderar flera komplexa frågor som dessutom behöver kopplas till en omfattande lagstiftning och som berör ett flertal intressentgrupper. Det är därför angeläget att utredningsprocessen präglas av öppenhet, transparens och fortlöpande förankring så att misstankar om exempelvis intressekonflikter kan undvikas.

Med en särskild utredare kommer det dock krävas att experter med kunskap om exempelvis regelverket inom EU:s jordbrukspolitik, odlingslandskapets arter och jordbrukets metoder och förutsättningar engageras i arbetet. Oberoende av vilken lösning som väljs kommer en utredning innebära en tillfällig arbetsbelastning på Jordbruksverket, vilket leder till ökat resursbehov. Enligt utredningens förslag tilldelas Jordbruksverket 1 årsarbetskraft för att utföra utredningsuppdraget. Mot bakgrund av frågans komplexitet och den mängd expertis från Jordbruksverket som behöver engageras i arbetet bedöms sannolikt motsvarande resursförstärkning vara rimlig även om uppdraget läggs på en särskild utredare enligt kommentar ovan

Kapitel 13 Förslag om ersättningsmodell

13.8 Ny ersättningsbestämmelse i 31 kap. miljöbalken

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men anser att det behöver utvecklas så att det även omfattar ersättningar inom jordbruket.

Jordbruksverket ser behov av ett anpassat ersättningssystem till lantbruksföretag som får inskränkningar i sitt brukande, till exempel om vallskörden måste senareläggas. Utredningens förslag till ersättningsmodell är anpassat till skogliga förhållanden, där en nekad dispens från artskyddet ger rätt till ersättning. Som framförs i utredningen skulle samma principer även kunna tillämpas inom jordbruket, men handläggningen måste i sådana fall ske skyndsamt (kapitel 15.12.1, sidan 1479). Om handläggningen av dispensansökningar drar ut på tiden kan grödan under tiden tappa så mycket i kvalitet att den blir näst intill oanvändbar inom produktionen. Jordbruksverket menar därför att utformningen av ersättningen behöver anpassas så att den fungerar inom jordbruket.

Kapitel 14 Förslag artskyddsbrott

Jordbruksverket är grundläggande positivt till utredningens många förslag som syftar till att förebygga artskyddsbrott och tror att genomförandet av dessa kan vara ett viktigt steg för att utveckla det nationella arbetet. I sammanställningen nedan finns de förslag upptagna som i varierande utsträckning berör Jordbruksverket. Generellt bedöms den resursförstärkning som utredningen föreslår att Jordbruksverket ska tilldelas vara tilltagen i underkant i förhållande till den insats

som skulle krävas av Jordbruksverket i egenskap av administrativ CITES-myndighet och ett därmed följande övergripande ansvar för det nationella CITES-arbetet.

Utredningen lämnar tio förslag som vid en tillämpning bedöms medföra en ökad arbetsinsats för myndigheten. Det gäller då både förslag som är avgränsade i tid och förslag där omfattningen på myndighetens insats skulle öka permanent. Tre förslag åtföljs av rekommendationer avseende resursförstärkning. Jordbruksverket bedömer att utredningen antar att övriga förslag kan rymmas inom ramarna för redan befintlig verksamhet. I avsnittet Övervägda förslag som utredningen väljer att inte gå vidare med, finns dessutom fem förslag som förväntas ingå i andra uppdrag eller utföras inom befintliga ramar för dagens verksamhet.

Nuvarande resursramar är anpassade till Jordbruksverkets grunduppdrag som administrativ CITES-myndighet och det därmed följande aktiva deltagandet i det internationella arbetet liksom i det nationella artskyddsarbetet. Noteras kan att nuvarande CITES-arbete kännetecknas av en ökande omfattning på handläggning av ansökningar för CITES-intyg och tillstånd. En utökad omfattning på arbetet enligt utredningens förslag bedöms inte rymmas inom befintliga ramar eller kunna utföras med den resurstilldelning som utredningen föreslår.

14.7 Inför förbud mot handel, transport etc. för nationellt fridlysta djurarter

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Förslaget förväntas även avhjälpa det ibland uppkommande problemet med reptilhållning av nationellt fridlysta vilda arter som är fångenskapsuppfödda i andra länder. Vad som är mer otydligt är hur förslaget förhåller sig till fallvilt och eventuell montering och preparering av exemplar av fridlysta arter.

14.7.1 Undantag från förbud mot förvaring, transport etc. av vissa nationellt fridlysta djurarter

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.9 Förslag: Krav att ägg ska innehålla embryo tas bort

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.11 Bestämmelsen om varghybrider lämnas oförändrad

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.12 Utred förbud mot handel, transport etc. för nationellt fridlysta växter

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.14.5 Undantag från förbudet att inneha ägg

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.15 Olovlig utsättning av art

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.16 CITES-brott

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men vill lämna följande kommentar:

Jordbruksverket bedömer att förslaget medför att antalet rättsprövningar kan förväntas öka. Behovet för Jordbruksverket att bistå verkställande- och operativa kontrollmyndigheter med underlag och bedömningar i samband med rättsprövningar kommer att öka. Med det följer en ökad administrativ börda för myndigheten. Därför är det viktigt att också i förslaget beakta Jordbruksverkets arbetsinsats och göra en bedömning av hur mycket resurser förslaget skulle ta i anspråk.

Ett redan idag ökande behov att bistå operativa kontrollmyndigheter har blivit tydligt i samband med de uppmärksammade fällande domsluten för reptilärenden under det gångna året. Ökad resurstilldelning är nödvändig för att Jordbruksverket i egenskap av administrativ CITES-myndighet ska kunna svara upp gentemot detta.

14:17 Otillåten handel med fridlyst art respektive nationellt fridlyst art.

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.19 Förverkande av CITES-listade exemplar

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men har följande kommentar:

Jordbruksverket bedömer att förslaget kommer påverka både Jordbruksverket och de operativa myndigheterna. Tillförande av resurser kommer att krävas för att kunna hantera och agera på ett ökat inflöde av tips från allmänheten om innehav av CITES-listade exemplar. Därför bör det i förslaget ingå en kostnadsberäkning av den ökade arbetsinsatsen hos samtliga involverade myndigheter.

.14.20 Artvärdesförverkande

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.20.6 Förordning om djur och växters värden som representant för sin art

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

Att ta fram värden för olika arter tydliggör ytterligare sårbarhetsrisker och skyddsvärden kopplade till dessa. Jordbruksverket noterar dock att utredningen inte gjort någon uppskattning av hur omfattande eller resurskrävande detta uppdrag skulle bli för de deltagande myndigheterna. Detta hade varit värdefullt för ett ställningstagande.

14.21 Krav på tillstånd för handel som sker i större omfattning eller i förvärvssyfte

Jordbruksverket tillstyrker förslaget och anser det vara ett viktigt första steg till ökad tydlighet för vilka verksamheter som omfattas av krav på tillstånd samt ett steg för att få bättre inblick, överblick och efterlevnad av regelverk vid t ex avelsverksamhet.

14.22 Ändringar i artskyddsordningens definitioner

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.23 Havs- och vattenmyndigheten ska vara en vetenskaplig CITES-myndighet.

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.24 Tullverket får ökad befogenhet gällande CITES-arter vid Sveriges inre gräns

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men vill lämna följande kommentar:

Jordbruksverket noterar att detta förslag kommer att leda till ett ökat behov av bistånd och vägledning till tullpersonal, både vad avser generella återkommande utbildningsinsatser och direkt hjälp vid enskilda faktiska kontroller under och utanför ordinarie kontorstid.

Jordbruksverket ska enligt förslaget bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka arter som avses. Konsekvenserna för Jordbruksverket i form ökad arbetsinsats och kostnad för detta behandlas inte i utredningen, men måste beaktas vid ett genomförande av detta förslag.

14.25 Skogsstyrelsen tar över tillsyn över CITES-listade träslag

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.26 Inför möjlighet för myndigheter att sekretessbelägga vissa personuppgifter

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men bedömer att även personnummer bör omfattas av en sådan bestämmelse.

Förslaget skulle innebära en möjlighet att sekretessbelägga uppgifter i samband med utlämnande av allmän handling rörande import av jakttroféer som en brottsförebyggande åtgärd. Enligt den föreslagna lydelsen av 20 kap. 2 1 offentlighets- och sekretesslag (2009:400) gäller sekretess för uppgift om namn, adress och andra kontaktuppgifter. Uppgifter om t.ex. personnummer tycks inte omfattas av bestämmelsen vilket skulle kunna innebära att sekretesskyddet relativt lätt kan kringgå. Bestämmelsen bör därför formuleras på ett sätt som gör att även sådana uppgifter omfattas.

14.27 Ansvar för nationell kunskapsförsörjning om artskydd

Jordbruksverket tillstyrker förslaget som sådant, men vill lämna följande kommentar:

Jordbruksverket bedömer inte en halv årsarbetskraft som rimligt för detta uppdrag. Jordbruksverket noterar att årsarbetskraften som uppskattas för förslaget skiljer sig mellan tabell 16.1 och löptexten under avsnitt 14.27. Jordbruksverket har som Administrativ CITES- myndighet ett övergripande ansvar för att bistå med kunskap till operativa myndigheter. För att hålla den kunskapen uppdaterad, delta och hålla i utbildningstillfällen, ta fram material m.m. bör en adekvat bemanning vara snarare 1 årsarbetskraft.

14.28 Naturvårdsverket för utökad befogenhet att besluta om beslagtagna levande exemplar

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men vill betona att om ett levande djur som tas i beslag i samband med misstanke om artskyddsbrott, är eller blir i så dåligt skick att avlivning av djurskyddsskäl anses nödvändigt, får detta inte förhindras av att individen p g a arttillhörighet anses särskilt viktig att bevara.

14.29 Prövning och tillsyn av djurparker bör koncentreras till färre länsstyrelser

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.31 Ansvar för artskydd infört i instruktion för Jordbruksverket och Naturvårdsverket

Jordbruksverket tillstyrker förslaget.

14.33 Samla information om regler för monterade djur

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men vill lämna följande kommentar:

Jordbruksverket bedömer att en genomlysning enligt förslaget inte går att utföra inom ramen för befintlig verksamhet, utan att resurser för detta måste tillföras. Jordbruksverket ser ett behov av en genomlysning av de olika påverkande

regelverken eftersom det i dagsläget är svårt för myndigheten att bedöma om ett exemplar är tagits lagligt från naturen.

14.34 Ta fram handlingsplan gällande artskydd och artskyddsbrottlighet

Jordbruksverket avstyrker förslaget.

Jordbruksverket anser att förslaget är bra i sak men NOGA:s mandat måste förtydligas innan uppdrag som detta kan ges till gruppen. I Jordbruksverkets rapport från 2019 gavs förslaget att NOGA bör permanentas och ges ett tydligare uppdrag, mandat och basfinansiering. I dag träffas gruppen cirka två gånger om året och agendan sätts tillsammans inför mötena på förslag från Jordbruksverket. Att de olika myndigheterna i gruppen får ett tydligt mandat att delta och föra myndigheternas talan är en förutsättning för att tillsammans kunna ta fram en gemensam handlingsplan. Detta saknas idag. Det kräver också att alla berörda myndigheter behöver säkerställa resurser för deltagande och därmed också finansiering. Jordbruksverket anser att detta behöver vara klart innan uppdrag kan ges till berörda.

14.35 Jordbruksverket ska ta fram en genomförandeplan för registrering av CITES-djur

Jordbruksverket avstyrker förslaget i sin nuvarande form.

Jordbruksverket uppfattar utredningen som att man redan tagit ett beslut om genomförandeplan för ett register. Jordbruksverket anser att man istället för att gå direkt på en genomförandeplan, först grundligt bör utreda förutsättningar och konsekvenser för ett sådant register.

Jordbruksverket har i tidigare rapport från 2019 föreslagit att möjligheten att inrätta ett register ska utredas och konsekvenserna av ett sådant bör utredas vidare, inte att det inrättas. Syftet med Jordbruksverkets analys var att ge en inledande indikation om vilka konsekvenser som kan uppstå med ett register. I rapporten lämnades en översiktlig beräkning på vad ett sådant register skulle komma att kosta, men alla delar är inte utredda, inte kostnader som helhet för myndigheten och inte heller för de kunder som kommer behöva registrera sina djur. I Jordbruksverkets arbete med att införliva en ny EU-gemensam djurhälsolagstiftning där nya krav för registreringar av anläggningar tillkommit, så har myndigheten fått erfarenheter som gör att myndighetens uppfattning om den totala nyttan av ett register kan komma att omprövas jämfört med vad som tidigare angetts i rapporten. Om ett sådant register ska införas behöver alla kostnader noga genomlysas och beaktas, likaså de administrativa bördor som tillkommer.

Jordbruksverket vill också betona att en resursförstärkning på en halv årsperson för genomförande av förslaget inte är rimligt. En mer adekvat resursförstärkning är en årsperson under ett år.

14.36 Säkerställ resurser för internationell medverkan gällande CITES

Jordbruksverket tillstyrker förslaget, men gör bedömningen att den beräknade resursåtgången är otillräcklig för detta arbete. En halv årsarbetskraft bedöms inte som rimligt för att utföra det omfattande arbete som internationell medverkan kräver och kommer att kräva framgent. En adekvat bemanning ligger snarare på 2 årsarbetskrafter utifrån det övergripande ansvar Jordbruksverket har och förväntas av andra myndigheter att ha i det internationella arbetet.

Kapitel 16 Konsekvensanalys och övervägda förslag

Jordbruksverket anser att det är viktigt att kommentera även övervägda förslag som utredningen valt att inte gå vidare med. Jordbruksverket noterar att flera övervägda förslag som inte genomförs, indirekt ändå skulle kunna komma att påverka myndigheten eftersom de kan komma i tillämpning som en följd av genomförandet av andra förslag. Under övervägda förslag behandlas bland annat:

Informationsinsatser till allmänheten (16.12.3), Koordinering av forskning samt insamling av statistik (16.12.4), Framtagande av rutiner för hantering av beslag av levande djur och växter samt artbestämning (16.12.5), Ändring av föreskriften J15 (inom 16.12.6) och Finansiellt stöd till internationella insatsområden som är särskilt angelägna (16.12.7).

Utredningen bedömer att relativt omfattande förslag angående information till olika intressentgrupper, som Jordbruksverket tidigare har behandlat i sina rapporter, bör kunna genomföras inom ramen för befintlig verksamhet, eller skulle kunna uppnås om utredningens förslag om informationsinsatser och nationell handlingsplan för artskyddssamverkan realiserar. Samtidigt resonerar utredningen på andra ställen om att den nuvarande nationella situationen är otillräcklig för framåsyftande arbete. Vad gäller övervägda förslag 16.12.5 påpekar man att bemyndigande redan finns och att Jordbruksverket bör genomföra ändringsarbetet.

Jordbruksverket anser generellt att utredningens förslag om tillförande av årsarbetskrafter och resurser till myndigheten är tilltagna i underkant, vilket belyses mer i detalj i synpunkterna framförda i kapitel 14. Om flera förslag, liksom övervägda förslag, förväntas utföras inom ramen för befintlig verksamhet och ekonomiska ramar riskerar detta att försvåra möjligheterna att utveckla CITES-arbetet enligt resonemangen i utredningen. Utredningen kan tolkas som att man bedömer att vissa av övervägda förslag hur det än är kommer att genomföras, vilket kan tolkas som att detta ska ske inom befintliga ekonomiska ramar.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Magnus Olsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Olof Johansson, Annett Kjellberg, Anna Blomquist, Johan Wallander, Lisa Karlsson, Anna Wretling Clarin, Lotta Nordensten, Pär Åkesson, och Håkan Jöngren deltagit.

Christina Nordin

Magnus Olsson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Näringsdepartementet